

Rahvaloendajad alustavad tööd

Alates veebruari keskpaigast võivad kõik need, kes e-loendusel osaleda ei jõudnud või soovitud, hakata ootama rahvaloendaja külastust. Üle 2000 rahvaloendaja alustavad tööd 16. veebruaril.

„Rahvaloendajad hakkavad tööpoolest käima alates 16. veebruarist, kindlasti mitte enne seda,“ kinnitas Viljandi ringkonnajuht Kristi Siimso. „Loendajad külastavad vaid neid inimesi, kes pole osalenud e-loendusel või kui ankeet on jäänud lõpetamata,“ lisas Siimso.

Rahvaloendaja tunneb ära Statistikaameti poolt väljastatud pildiga töötöendi, sinise kohvri ja loenduse logoga salli järgi. „Töendil on loendaja nimi ja pilt, Statistikaameti logo, töötöendi number ja kehtivuse aeg. Rahvaloendaja peab oma töötöendit näitama kohe uksel,“ selgitas rahvaloenduse välitööde juht Maris Post.

Tuleb arvutiga

Rahvaloendaja sinises kohvris on sülearvuti, kuhu ta märgib kõik vastused. Iga leibkonna ja inimese kohta avaneb arvutis ankeet, mida peale täitmist ja kinnitamist

enam uuesti avada ei saa. Kõik andmed on loendajate arvutites krüpteeritud. „See tähendab, et kui rahvaloendaja järel uks sulgub, võite täitsa kindel olla, et teie vastused on kindlalt kaitstud,“ kinnitas välitööde juht.

Kui kedagi pole kodus või pole vastamiseks parim aeg, jätab loendaja postkasti teatise oma kontaktandmetega. „Siis tuleks loendajale helistada ja leppida kokku kohtumiseks sobiv aeg, pidades siiski silmas, et loendaja tööaeg on kell 9–21,“ ütles ringkonnajuht Kristi Siimso.

Vastamiseks tasub valmistuda

Et loendamine läheks võimalikult sujuvalt, tasub inimestel rahvaloendaja külastähtideks ka veidi valmistuda. Valmis tasub vaadata leibkonnaliikmete isikukoodid ja ametinimetused, sest seda sageli igapäevaselt ei teata. Samuti tuleks täpsustada eluruumi ehitamise ajavahemik ja suurus. „Küsimused on täpselt samasugused nagu e-loendusel ning vajadusel rahvaloendaja selgitab, mida täpselt soovitakse teada saada. Näi-

rahva ja eluruumide loendus

Rahva ja eluruumide loendus 2011:

- **31. detsember 2011:** kõik rahvaloenduse andmed kogutakse 31. detsembri seisuga.
- **Küsitlusloendus:** 16. veebruar – 31. märts 2012.
- **Rahvaloendaja** näitab alati töötöendit, kannab salli ja sinist kohvrit, Teie palganumbrit ei küsi ja enne 16. veebruari Teid loendama ei tule.
- **E-loendus** toimus 31. detsember 2011 – 31. jaanuar 2012.
- **Tulemusi** avaldatakse alates 2012. aasta maist.
- **Rahvaloendusel osalemine on kohustuslik.**

Võhma linna territooriumil on ringi liikumas järgmised loendajad:
Külli Koobas ja Svetlana Mäekivi

teks tervise küsimuse juures pole sugugi tarvis haiguslugu välja otsida, vaid märkida lihtsalt, kas inimesel esineb pikaajalisi terviseprobleeme. See on lihtne „jah-ei“ küsimus,“ selgitas ringkonnajuht Kristi Siimso.

Rahvaloendaja ei uuri ühelteki inimeselt ka tema sissetuleku suurust – küsitakse vaid elatusallika kohta ehk kas selleks on palk, pension, toetus, teiste pereliikmete poolne ülalpidamine vms.

Andmed turvaliselt kaitstud

Kõik loendusel kogutud isikuandmed on igal juhul kaitstud ja mida keegi vastas, teab ainult tema ise. „Rahvaloendusel kogutud andmeid kasutatakse vaid statistika tegemiseks. Neid ei anta edasi teistele riigiasutustele. Seega ei pea keegi ka kartma, et muutuks tema sissekirjutus, sotsiaaltoetused või pensionimaksed,“ selgitas Viljandi ringkonnajuht Kristi Siimso.

Foto Aivo Kallas

Rahva ja eluruumide loendust on vaja selleks, et kogu ühiskonda puudutavaid olulisi otsuseid tehes saaks tugineda värskete teabele ühiskonna vajaduste kohta. Võimalikult täpsete andmete saamiseks on loendus kõikne – see tähendab, et küsitletakse igat Eestis

püsivalt (alaliselt) elavat inimest ja loendatakse kõik eluruumid.

Lisainfo: www.rel2011.ee ja infotelefonil 625 9100 (küsitlusloenduse ajal E–R kell 8–18).

Karin Volmer
Statistikaamet

17. jaanuaril tähistas oma 20. sünnipäeva Viljandimaa Omavalitsuste Liit

Üritusele Pärimusmuusika Aita olid kutsutud valdade, linnade esindajad. Peeti meelestaažikamaid omavalitsuse tegelasi, võeti vastu õnnitlusi kolleegidelt. Viljandimaa Omavalitsuste Liidu esimees Ene Saar oli ette valmistanud põhjaliku ettekande liidu tegevusest. Tore oli kuulata Viljandimaa omavalitsuste juhtide poolt deklameeritud luuleprogrammi, samuti ettekandeid põllumajandusminister Helir-Valdor Seederilt, majandusgeograaf Hardo Aasmäelt ja Konsultatsiooni- ja koolituskeskuse Geomedia juhatuse esimees Rivo Noorkõivult. Meeldejääv õhtu kulges edasi hubases miljöös, kus vahetati kogemusi tehtust ja peeti plaane edaspidiseks.

Kahjuks ei tea paljud lehelugejad omavalitsuste liidu tegevusest eriti palju, seetõttu anname võimaluse lugeda sellest järgmisel leheküljel.

Nii need meite maakonna „linnaisad“ püüne peal kultuuri pakkusid (foto Luule Tiirmaa).

17. jaanuaril tähistas oma 20. sünnipäeva Viljandimaa Omavalitsuste Liit

Viljandimaa Omavalitsuste Liit asutati 17. jaanuaril 1992. aastal Viljandi linnas.

18. detsember 1996 olid kõik 20 omavalitsusüksust VOL liikmed. 2011. aastaks on pärast ühinemisi liikmeid järgi 15, kuna aastate jooksul on ümber nimetatud ja ühinenud järgmised omavalitsused:

- Karksi-Nuia alev nimetati 10.08.1993 Karksi Nuia linnaks;
- Polli vald nimetati 14.10.1997 Karksi vallaks.
- Abja-Paluoja linn ja Abja vald ühinesid 11.06.1998.
- Karksi-Nuia linn ja Karksi vald ühinesid 18.10.1999.
- Olustvere, Vastemõisa ja Suure-Jaani vallad ning Suure-Jaani linn ühinesid 21.10.2005.

Liidu esimeesteks on olnud:

17.01.1992 – 08.12.1999 Kalevi Kaur, Kolga-Jaani vallavanem
08.12.1999 – 23.04.2003 Peep Aru, Viljandi linnaapea
23.04.2003 – 23.11.2005 Jaan Lukas, Tarvastu vallavanem
23.11.2005 – 27.11.2009 Andres Rõigas, Halliste vallavanem
27.11.2009 valiti liidu esimeheks Paistu vallavanem Ene Saar, kes on ametis tänaseni.

Juhatuseseimehed:

17.02.1992 – 1993 Helir-Valdor Seeder, Viljandi linnaapea kt ja Heino Tiidla, Võhma alevivanem.

Aseesimeesteks on olnud:

29.12.1993 – 18.12.1996 Andres Soosaar, Viljandi linnaapea
18.12.1996 – 08.12.1999 Mati Ilisson, Karksi-Nuia linnaapea

Asutajaliikmed olid:	1992. aasta jooksul liitusid:	Hiljem ühinesid:
1. Karksi-Nuia alev	13. Kõo vald (17.03)	16. Abja-Paluoja linn (21.12.1993)
2. Suure-Jaani linn	14. Vastemõisa vald (17.03)	17. Kõpu vald (17.03.1994)
3. Tarvastu vald	15. Olustvere vald (12.05)	18. Paistu vald (04.05.1995)
4. Halliste vald		19. Pärsti vald (14.06.1995)
5. Mõisaküla linn		20. Viiratsi vald (18.12.1996)
6. Võhma alev		
7. Saarepeedi vald		
8. Viljandi linn		
9. Kolga-Jaani vald		
10. Abja vald		
11. Polli vald		
12. Suure-Jaani vald		

08.12.1999 – 11.12.2002 Jaan Lukas, Tarvastu vallavanem
11.12.2002 – 23.11.2005 Andres Vinni, Vastemõisa vallavolikogu esimees
23.11.2005 valiti liidu aseesimeheks Kolga-Jaani vallavanem Kalevi Kaur, kes on ametis tänaseni.

Kalevi Kaur (foto Peeter Kümmel)

Huvitavaid fakte ja tähelepanekuid VOL tegevusest:

- Algselt oli VOL kõrgeimaks organiks Omavalitsuspäev, kuhu vald/linn/alev esitas 2 saadikut ning valis eraldi juhatuse liikme. Juhatusse kuulusid vallavanem, linnaapea või alevivanem ja tema personaalne asendaja.
- 1993. aasta lõpus sai VOL kõrgeimaks organiks vanemate kogu, kuhu kuulusid ametikoha järgi vallavanem ja linnaapea või omavalitsuse volikogu poolt valitud asendusliige.
- 1995. aastast kaasati otseselt VOL töösse ka volikogude esimehed, küll esialgu veel ilma hääleõigusega.
- Pärast 1999. a kohalike omavalitsuste valimisi olid hääleõiguslikud vanemate kogu liikmed vallavanem/linnaapea ning volikogu esimees, sellest ajast moodustati ka VOL 7-liikmeline eestseisus (juhatuse).

- Esimesed 2 aastat (1992–1994) kinnitati liidu eelarvet kvartalite kaupa.
- 1994 hakati ühiselt rahastama esimesi maakondlikke ühisüritusi ning 1996 võeti selleks tööle oma kultuuri- ja noorsoonõunik.
- VOL esimene eelarve 1992. aastal koostati Saksa markades.
- Esimene arveldusarve avati Tartu Kommertspanga Viljandi filiaalis.
- Büroo esimene tööaruvi oli Kolga-Jaani koolist laenatud "JUKU".
- Esimesed bürooruumid renditi Viljandi linnas Väike-Turu tänaval, 1994 koliti üle Maavalitsuse (Vabaduse plats 2) ruumidesse ning 1996. aastast siiani asub büroo Vabaduse plats 4 majas.
- 1995 käivitus Riiklike Investeeringute Programm (RIP), mille alusel koostati valdkondade kaupa objektide finantseerimise pingeread maakonnas.
- Omavalitsuste koostööpiirkonnad sündisid 1997 ning too süsteem toimib

Ene Saar (foto Peeter Kümmel)

tänaseni väga edukalt, selle alusel toimib ka VOL eestseisuse (juhatuse) töö.

- 1995 andis VOL välja "Omavalitsustöötaja teatmiku", mis hõlmas tolleaegset kehtivat omavalitsusi puudutavat seadusandlust.
- 1999 trükkis VOL büroo jookkoodiga sõidutalonge maakonna koolide õpilastele ühistranspordis sõitmiseks.
- Kogu tegevuse jooksul on toimunud 2 erakorralist vanemate kogu: aastal 2000 (teemaks haldusreform) ning 2009 (teemaks 2009–2012 KOIT kava kooskõlastamine).
- VOL tegevusaja jooksul (1992–2012) on ametis olnud 131 omavalitsusjuhti, neist 11 inimest on läinud manalateele.
- VOL kodulehekülge inter-netis loodi 1997.
- Esimeste EL projektidega hakkas liit tegelema 2002.
- VOL projektijuht EL fondidest rahataoluste kirjutamiseks ja maakondlike projektide vedamiseks võeti ametisse 2008.
- 2009. aastal võttis VOL enda alluvusse Viljandimaa Turismiinfokeskuse ning 2010. aasta lõpuks

sai VOL kaasabil turismiinfokeskuse ruumid laiendatud ning sisustus ja tehnika uuendatud.

- Viljandimaa omavalitsuste juhid võtsid osa Eesti ajaloo suurimast eraalgatuslikult alustatud heategevusprojektist „Elisabeth” ning andsid 18 etendust Halliste valla näitekirjanik Agnes Taari kirjutatud looga „Naisvallavanem”, millega koguti 80 tuhat krooni. Raha läks liikumispuuetega lastele kõnniroboti soetamiseks.

Kasutatud allikas: Viljandimaa Omavalitsuste Liidu koduleht <https://vol.kovtp.ee>

Võhma alev sai Viljandimaa Omavalitsuste Liidu liikmeks selle asutamisel 17.01.1992. Linnaõigused sai Võhma 10. augustil 1993. Seega järgmise aasta augustis tähistab Võhma linn oma 20. sünnipäeva. Kindlasti tekib inimestel küsimusi, mida annab omavalitsusliitu kuulumine meie linnale? Olen siiralt veendunud, et üheskoos otsustatud projektidel on suuremad võimalused teoks saada.

Aare Järvik
abilinnaapea

Mõtteid linnaraamatukogu tööst

Tegin just eelmise aasta aruannet: numbrid on küll veidi vähenenud, kuid võrreldes eelmiste aastatega on ikka nii olnud, et ühel aastal väiksemad, teisel aastal suuremad. Tänu linnavalitsusele, kes eraldas meile rohkem raha raamatute ostmiseks, saime ikkagi 80 raamatut vähem kui eelmisel aastal – nii palju on need kallimaks läinud. Riigi poolt oleme ka pidevalt raha vähem saanud, sest seda antakse elanike arvu pealt ja see on kahjuks igal

aastal langenud. Sel aastal tuleb kulutada riigi rahast 50% kultuuriministeeriumi poolt etteantud nimekirjade alusel. Seni on tohtinud selle raha eest osta vaid raamatuid, kuid nüüd tuleb ka ajakirjandust tellida. Jaotasime nii, et meie viie – Võhma, Kõo, Pilstvere raamatukogu, gümnaasiumi raamatukogu ja lasteaia peale oleksid kõik need lehed ja ajakirjad tellitud. Nimekirjades välja toodud raamatutest on osad neist juba meie raamatukogus olemas. Ja milleks siis

on loodud RVL (raamatukogude vaheline laenus) Kuna olen lasteaia ühes majas ja kool on lähedal, siis proovin edaspidi orienteeruda rohkem laste- ja noorsooraamatutele, mida tellin riigi raha eest.

Lugejate analüüsi põhjal on meie klientidest 80% kodused, pensionärid ja töölised, seega pean rohkem arvestama tellimisel nende maitset (aimekirjandus: kokandus, käsitöö, aiandus, elulood, ajalugu, sport ja ka kergema sisuga ilukir-

jandus). Loomulikult tuleb kindlasti tellida teatmeteoseid, tõlkekirjandust.

Eelmisel aastal seoses raamatukogupäevadega oli külalislaenuvajaks lasteaia juhataja Asta Laas. Seoses kirjanike turiga (Maimu Berg, Maarja Kangro, Tarmo Teder, Reina Pöder, Maire Liivamets) saime tänu õpetaja Kairile ja kooliraaamatukogu juhataja Marjule kasutada kohtumiseks kooli aulat. Kuulajateks olid gümnaasiumi vanema astme õpilased ja kohalikud

linnaelanikud. Koos kooli raamatukoguga panime välja enamuse nende kirjanike teavikutest. Pärast kohtumist kirjutasi kirjanikud neisse oma autogrammid. Enne Viljandisse sõitu külastasid nad ka linnaraamatukogu, kus vestlesime veel üldiselt eesti kirjanduse teemadel.

Eelmisel aastal tellitud ilukirjandusest on meie raamatukogus pooled Eesti kirjanike omad. Teiste maade ilukirjanduse saamiseks

oleme rohkem kasutanud soodusmüüke.

Meil on lugejatele ka UUDIS: märtsist viime sisse viiviste süsteemi. See ei tohiks küll kedagi heidutada, sest tagastamistähtaeg on meil kuu aega, hiljem võimalus pikendada, ka telefoni teel (4377305). Lihtsalt tuleb rohkem jälgida tagastamise kuupäeva.

Kõigile ilusat kevade ootust ja ärge unustage teed meie raamatukokku.

Eha Klamp
Raamatukogu juhataja

Noored tegid head

2011. aasta sügisel otsustasid Noored Sotsiaaldemokraadid Eesti alarahastatud lasteadeade toetuseks midagi ette võtta. Riigipoolne toetus on väike ja lastele loodud tingimused on sõltuvalt omavalitsuse võimalustest väga erinevad. Oma panus otsustati anda kogudes lasteadeadele vajaminevad õppe- ja kasvatustegevusvahendid (pliiatsid, paberid, värvilised paberid, guaššvärvid, liim, plastiliin, savi jne) ning seeläbi parandada lastealaste õppevõimalusi. Oktoobrist kuni detsembrini viidi läbi tänuväärne kampaania „Aita Lapsel Olla Loov“.

Kaasates mitmeid vabatahtlikke teavitati hetkeolukorrast, korraldati üle Eesti kontserte, teatrietendusi ning muid meelelahutuslike üritusi, osaleti meelevaldusel, toetamaks Tallinna elanike poolt esitatud eelnõud, mis nägi ette suunata Tallinna TV raha lasteadeadele, ning seati üles kogumispunktid. Viljandimaal said head inimesed vajalike vahendeid annetada Viljandi Maksimarketis ning Rimis, Karksi-Nuia kaubamajas ja Võhma kaupluses Aed ja Kodu.

Kampaania Viljandimaa koordinaatori Cätlin Puhkani sõnul oli töö küll kee-

Kampaania käigus kogutu muutis lapsed uudishimulikuks

ruline ja aeganõudev, kuid esemete laialijagamisel laste ning õpetajate rõõmsaid silmi ja tänuilike nägusid nähes sai ta aru, et kõik vaev läks siiski asja ette ning teiste inimeste õnnelikuks tegemine muudab ka enda elu positiivsemaks.

Võhmas koguti laste jaoks värvilist- ja joonistus-paberit, vihikuid, plastiliini, harilikke, värvi- ja viltpliiatseid ning üks voolimisalus. Kõik siin kogutud vahendid anti jaanuari lõpus üle kohalikele lasteadeadele. Kampaania

alguses öeldi Võhma lasteade Mänguveskist, et nemad vahendite nappust ei kurda, kuid kampaania käigus välja toodud äärmuslike näidete põhjal võib kampaaniat kindlasti vajalikuks pidada. Vahendeid vastu võttes leidis lasteade direktor Asta Laas, et siiski on hea teada, et ka neid meeles peetakse. Kogutud asju üle vaadates tõdeti, et annetajad on teinud väga häid valikuid, sest näiteks pliiatseid ja paberit kulub lasteadeas alati. Ka lapsed uurisid rõõmuga neile

toodud ning vahendid jagati sõbralikult rühmade vahel.

Täname kõiki lahkeid Viljandimaa annetajaid – Print Best Trükikoda, AS Hetika, Viljandi Paalalinna Gümnaasiumi õpilasesindus, kauplus Aed ja Kodu ning loomulikult kõik inimesed, kes kogumiskampaaniat oma osalusega toetasid.

Tekst ja foto
Tiina Tart
Kampaania Viljandimaa vabatahtlik

Võta enda jaoks aega ja tule lõõgastu!

Pakume abivajajatele rehabilitatsiooniteenust ning lõõgastavaid, tervislikke protseduure:

Soolaravi on tõhus külmetushaiguste ennetaja. Praegu on just õige aeg organismi talveks ette valmistada, et kaitsta end viirushaiguste eest. Sobib astma, põskkoopapõletike, krooniliste hingamisteede haiguste ja mitmete nahaprobleemide leevendamiseks. Samuti saavad abi suitsetajad ja inimesed, kes töötavad tolmu keskkonnas. Mõjub rahustavalt närvisüsteemile.

Mullivann vähendab lihaspingeid ja liigesevalusid, alandab vererõhku, on hea abivahend unehäirete puhul.

Vibroakustiline muusikateraapia on suunatud lõõgastava ja rahustava efekti kaudu meeldiva enesetunde saavutamisele. Sobib väsimuse, lihaspingete, pingepeavalude, uinumishäirete korral, leevendab stressi.

Külmakapsel e krüosaun – võib kasutada reumaatiliste protsesside, stressi, kroonilise väsimuse, depressiivse seisundi, luumehaaniliste haiguste puhul.

Lahmuse mõisaaiade keldrikorral on avatud taastuskeskus. Kõigil soovijail on võimalus saada lõõgastavaid ja tervislikke protseduure. (foto Internetist)

Infrapunasaun leevendab kroonilist väsimust, lihasevalu, parandab lihaste toonust, on tõhus tselluliidi vähendaja, aitab organismist välja viia jääkaineid.

Erinevad massaažid: üld-, tselluliidi-, veelune duššmassaaž ning massaažitool. Massaaž turgutab immuunsüsteemi, ta-

sakaalustab närvisüsteemi, leevendab stressi, parandab ainevahetust, peletab väsimust, aitab kehast välja viia jääkaineid, vähendab lihaspingeid ning seeläbi ka valusid.

Parafinravi kätele sobib reumaatiliste vaevuste puhul, stimuleerib vereringet, niisutab ja toidab nahka,

sobib külmetavatele kätele ja nendele, kes teevad kätega rasket tööd.

Füsioteraapia on kehalistel harjutustel, asendiravil, massaažil ja füüsilistel meetoditel (sooja-, külma-, elektriravil) põhinev taastusravi osa. Ülesanneteks võimalike tervisekahjustuste ennetamine, taastamine;

Tulemas on isikliku abistaja teenus

MTÜ Teeme soovib arendada isikliku abistaja teenust Viljandimaal. Teenuse osutamiseks oleme koostanud äriplaani, mida rahastab 90% ulatuses Kodanikuühiskonna Sihtkapitali Šveitsi Vabariigi Fond (KÜSK SVF).

Teenust hakkame osutama selle aasta suvel, kui meie järgmine projekt saab KÜSKilt uue rahastuse. Selle jaoks on meil vaja teada, kui palju on reaalseid teenuse soovijaid/vajajaid.

Teenuse saajaks võib olla liikumis- ja/või nägemispuudega inimene, kes puude tõttu vajab teise inimese abi, ning inimene, kes ajutiselt on kaotanud liikumisvõime (nt autoõnnetuse või infarkti tagajärjel). Teenus sisaldab abistamist liikumisel, suhtlemisel (raske kõnepuudega isiku puhul) ja asjaajamisel.

Teenuse saaja peab olema suuteline tegema abistajale töögraafiku ja pidama töötundide arvestust. Kui puudega isikul on endal abistaja kandidaat olemas, siis saab MTÜ pakkuda abistajale koolitust ja juhendamist.

Teenuse eest tuleb puuetega inimestel endal tasuda minimaalne omaosalus tunnihindest, kuna enam rahastusest tuleb projektist.

Kui Te tunnete, et selline teenus on Teile vajalik, siis andke teada sellest kas oma linna sotsiaaltöötajale või MTÜle Teeme (Jaanika Toome, te. 56673174; jaanika.toome@gmail.com).

Samas ootame endast märku andma ka empaatiavõimelisi isikuid, kes soovivad väikese koormusega teha isikliku abistaja tööd. Täiendav info Lea Ibruselt, 4377170, 56695308.

Arendame koos isikliku abistaja teenust, et see jõuaks abivajajateni.

Jaanika Toome
MTÜ Teeme

...aktiivseks ja hõivatuks

liigete liikuvusulatuse ja lihaste jõu säilitamine, parandamine, valu leevendamine.

Kinesioteipimine aitab kaasa ülekoormusest või vigastustest kiiremale taastumisele ja ennetamisele.

Enne protseduure on soovitatav konsulteerida oma perearstiga järgnevate haiguste ja seisundite puhul:

- südame- ja veresoonehaigused
- kõrge või madal vererõhk
- siseelundite haigused
- kasvaja
- astma
- epilepsia
- diabeet
- verehaigused
- veenilaiendid
- tromboos
- psüühilised kõrvalekalded
- HIV, AIDS
- nahahaigused

Veresuhkru ja vererõhu mõõtmine.

Rehabilitatsiooniteenuse osutamine, mille eesmärk on parandada puudega inimese iseseisvat toimetulekut, soodustada töötamist, tööle asumist ja suurendada ühiskonnas osalemist, nõustada igakülgset.

Valik on mitmekesine ja loodame, et igaüks leiab endale sobiva. **Hoidke ja kaitske oma tervist – ennetada on lihtsam kui ravida!**

Teenindame eelregistreerimisel E, T, N, R 9–17, K 12–20. Tullles vastu inimeste soovile oleme **avatud eelregistreerimisega ka iga kuu teisel laupäeval**. Vaata kodulehte www.lahmuse.edu.ee/taastuskeskus ja küsi julgelt lisainfot 4341137.

Annelise Koitla
Lahmuse taastuskeskuse juht

Tore pärastlõuna Võhma uisuväljakul

On külm veebruarikuu pühapäev. Pakime end perega autosse ja suundume Võhma poole. Oleme koos lapsega kutsutud siinsel parafiinist uisuväljakul peetavale sünnipäevapeole. Et satume sellisesse kohta esimest korda, peatume aadressil Kauba 4 asuva kaarhalli juures kerge uudishimuga. Olles eeskojas üleriided seljast võtnud ja saapad sisejalatsite vastu vahetanud, tervitab meid uksel mõnus tubane soojus. Saalis sibavad juba ringi igas mõodus rüblitud, olles ametis meelepäraste tegevustega. Ka meie püsimate kolmeaastane leiab siit piisavalt palju huvitavat.

Tulijaid võtab vastu lahke perenaine Elve. Tema on selle paiga hing: jagab kätte uisud, väiksematel aitab paelu siduda, juhendab uisurauasoojendaja kasutamisel, likvideerib kardivariisid ning vajadusel noomib, kui lapsed liialt ülemeelikuks kipuvad. Ka täiskasvanuile jagub tegevust lisaks muusika saatel uisutamisele. Saab mängida koroonat ja lauajalgpalli, julgema vanemad hõivavad peo lõpupoole viiest pedaalidega kartautost kaks ja kihutavad naerulsui lastega võidu. Lisaks on võimalik mängida palli ja lauamänge või hüppata suurel batuudil, kaaslasteks kolm eri värvi hüppepalli. Uisutajate jaoks on olemas isegi hokikepid, -litrid ja -kiivrid. Kel kõht vahepeal tühjaks kipub minema, saab kohapealt osta karastusjooki või näksimist

– hinnad on siin odavamad kui poes. Koridoris asub WC.

Perenaine räägib, et aega veetma tullakse siia igalt poolt. Meie pole ainsad Viljandist saabujad. Siin on käidud isegi Tallinnast sünnipäeva pidamas, kuna koht on tavapärestest mängutubadest erinev ning hinnatase võrreldes suuremate linnadega tunduvalt madalam. Pääsme saab lunastada lapsele 1 ja täiskasvanule 1,50 euroga, ajalist piirangut ei ole. Uisulaenus on kõigile 1 euro, tulla saab ka oma uiskudega. 5 euro eest võib soetada kuukaardi. Lisaks on võimalik soodsalt korraldada lapsele meelde jääv sünnipäevapidu – enda

söögid-joogid saab kaasa võtta. Suurim siin pidutsenud seltskond olevat olnud 50-liikeline.

Pärast 3,5 tundi lustimist asutame end koduteele. Elamus oli ainulaadne ja huvitav. Esimest korda uisutasin soojas ruumis ning jää, mis ei ole külm ja millele kukkuda pole valus. Uiskude libedust sai ise reguleerida ning tänu sellele libastus meie esmakordselt uiske proovinud laps vaid korra. Esimest korda sain uisutamise vahepeal tegeleda muu huvitava ega pidanud külmetades pidevalt kella vaatama. Riietudes jutustavad lapsed üksteise võidu, kes järgmisena oma sünnipäevapidu siin peab. Tundub, et lõbus oli

kõigil ja kellegi jaoks ei jää tänane elamus viimaseks. On äärmiselt tore, et Viljandi lähedal asub nii hubane ja vahva koht, kus koos perega aega veeta.

Võhma uisuväljak on avatud N, R kl 14–19 ja L, P kl 12–19, koolivaheaegadel iga päev.

Lisateave: <http://www.giftline.ee/et/liuvaeli.html>

Agnes Rannu
lapsevanem Viljandist

Võhma kultuurikeskus korraldab

24. veebruaril kell 13 kultuurikeskuses Eesti Vabariigi 94. aastapäevale pühendatud kontsert-aktus.

Tervitame ja tunnustame vabadusvõitlejaid, Võhma Linna Aukodanikku ja Võhma linna parima sportlase preemia saajat.

08. märtsil kell 13 Võhma Konsumis väike naistepäeva kontsert noortelt meestelt.

09. märtsil kell 14 kultuurikeskuses eakate klubi Elulõng naistepäeva puhkeõhtu.

10. märtsil kell 20 naistepäeva seltskonnaõhtu. Tantsuks mängib ans XXL. Pilet 5 eurot.

11. märtsil kell 11 kultuurikeskuses mälumäng.

Filmi XV Võhma linna päevadest ja Kesk-Eesti laadast näidatakse Võhma televisioonis neljapäeval, 1. märtsil alates kella 18.00-st.

Alates 5. märtsist töötab
Võhma kultuurikeskuses
esmaspäeval ja teisipäeval

KÕO JUUKSUR JANE.

Aeg lepi kokku tel 5229531

Silmarõõm

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

02. märtsil 2012 kella 10-st Võhma Linnavalitsuse I korruse saalis

Nägemisteravuse kontroll maksab 6.40 eurot

Prillitellijale on kontroll TASUTA.

INFO ja etteregistreerimine telefonil 437 7228.

PAKUME

Prilliraamid:

- plastikraamid alates 15.90 eurot
- metallraamid alates 54.90 eurot

Prilliklaasid:

- mineraalklaasid alates 26.90 eurot
- plastikklaasid kõvapinnaga alates 26.90 eurot
- plastikklaasid arvutikaitsega alates 39.90 eurot
- õhendatud plastikklaas alates 59.90 eurot
- bifokaalsed prilliklaasid alates 54.90 eurot

Pensionäridele prillide tellimisel hinnasoodustus -10%.

Prillid saadame kahe nädala jooksul posti teel. Postikulu maksame meie.

Ko²Likoorem

Veebruar 2012

Kooli tegemised:
www.kool.vohma.ee

Seekord lehes:

Saame tuttavaks
Kes olid aeroobikas parimad?
Internet - sõber või vaenlane
Ja muudki

27. jaanuaril täitsid koolimaja muusikarütmid – algamas oli traditsiooniks saanud aeroobikafestival „Näita vormi!“. Enne kavade näitamist toimusid aulas loengud, kus TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia tantsukunsti eriala vilistlane Ele Viskus rääkis liikumise kasulikkusest, sobiva ala leidmisest ning sellest, kuidas omale sihid seada ja motivatsiooni hoida. Kuna loengud toimusid kahes grupis, siis toimusid samal ajal spordihoones eri-

Koolis näidati aeroobikat

Hoogne ühistreening (foto Luule Tiirmaa)

nevad sissejuhatavad tegevused. Alustuseks mängiti soojendusmängu, siis jätkati „aeroobikavõitlusega“, kus võistkonnad pidid vastastest üle olema efektsamate aeroobikaliigutuste tundmises ning lõpuks pandi oma tervisealased teadmised proovile kiirviktoriiniga.

Lõpuks oli aeg ette näidata klasside kavad, mida juba nädalaid harjutatud oli. Kokku esitati võistlusel seitsme klassi kavad ning žüriil, mille koosseisu kuulusid õpetajad Kairi Laane, Alar Assor, õpilaskodu kasvataja Enna Tikas, aeroobikatreener Kristiina London ning Võhma kultuurikeskuse direktor Riina Pakane, oli vaja teha rasked otsused. Kõik kavad olid erilmelised ja huvitavad, kuid parimaks tunnustati 8. klassi esitust. Nemad esinesid Justin Bieberi loo „Baby“ saatel ning olid kohale meelitanud ka kuulsat laulja isiklikult. Lisaks olid neil spetsiaalselt kujundatud kostüümid ja kasutusel ka ostukäru. Välja anti ka eriauhind parima vormi ehk parimate kostüümide eest, mille sai 6. klassi võistkond. Eraldi tunnustas žürii liige Riina Pakane ka Teele Vahtrat ja õpetaja Valdis Naabrit nende esitatud kauni valsi eest.

Aeroobikafestivalil olid Võhma Gümnaasiumis külas Kabala Põhikooli õpilased, kes tulid kuulama ja vaatama ning Kirivere Põhikooli ja Suure-Jaani Güm-

naasiumi õpilased, kes esinesid ka kavadega.

Nagu ikka, järgnes võistlusele ühistreening, mille viis seekord läbi aeroobikatreener Liisa London Viljandi MTÜ-st Dancecall. Treening oli hoogne, kuid treenijaid palju ning väsimusest hoolimata oldi heas tujus ja peeti lõpuni vastu.

Üritus on osalejate seas endiselt väga populaarne ja ka publikust polnud puudust – kohal oli ka nooremaid õpilasi ning linnarahvast. Üritust on plaanis läbi viia ka järgmisel aastal ning loodetavasti on huvilisi siis veelgi rohkem.

Aeroobikafestivali korraldamist toetas Kultuurkapitali Viljandimaa ekspertgrupp ning korraldamisel olid abiks ka AS Largo ning Spordiklubi Võhma. Täname kõiki, tänu kellele aeroobikafestival teoks sai.

Tiina Tart
Võhma Gümnaasiumi
huvijuht

Saame tuttavaks

Meie sotsiaalpedagoog Heilika Vahtra viibib lapsehoolduspuhkusel. Alates jaanuarist asendab teda Maret Lina.

Maret Lina (foto erakogust)

Kirjutan endast kirjutist. Asusin Võhma kooli alles üsna hiljuti. Sama tööd olen teinud aastat kuus, kuid Võhma koolis ometi midagi uut:

uued näod, nimed, lapsed ja teod – olid kahe nädalaga mul juba peos. Selle töö juures on vaja armastada last, mitte pigistada kui sidrunimahla välja tast.

Iga inimene on isiksus – eriline. Kellelgi õigust pole määrada ta nime. Kui sa tõepoolest armastad last, siis mõistad ja südamest hoolid tast.

Pole tähtis, kust tuled, kuhu viib sinu tee. Oluline, kuidas üldse oma tegusid teed. Mina teen head ja kogema pean: pere, lapsed, mees, hobid teinud kõik selle heaks.

Maret Lina
sotsiaalpedagoog

Võidukas Justin Bieberi fan club (foto Luule Tiirmaa)

Comeniuse projekt jätkub

Järjepidev lehelugeja teab juba, et alates 2011. aasta sügisest osalevad meie kooli õpilased EL Comeniuse projektis „Folkloor ja tants tõkestamaks kiusamist ja vägivalda“, projekti juhib õpetaja Heilika Vahtra ja selles osaleb peale meie kooli veel kuus kooli erinevatest riikidest. Projektis osalevate koolide esinduste esimene kohtumine toimus 20.–25. nov. 2011 Türgis. Reisimuljeid olete saanud juba lugeda lehe eelmistest numbritest. Siinkohal siis tegevustest, mis reisile eelnesid, reisi ajal toimusid ja nüüd jätkuvad.

Kohtumisele eelnes ettevalmistustöö koolides. Esimene ülesanne oli ette valmistada viktoriin. Iga kool koostas oma maa kohta mõned küsimused, millele teiste osalevate koolide õpilased internetis vastata said. Järgmine ülesanne oli igal projektis osaleval klassil ette valmistada stand ühe projektis osaleva riigi kohta. Kunstiõpetuse õpetaja juhendamisel toimus projekti logo välja mõtlemine, joonistamine. Parimateks osutusid Sandra Ilmjärve (5. klass), Kadi Rohelpuu (8. klass) ja Karmen Roosti (9. klass) kujundatud logod.

Seejärel jäi veel koostada oma riiki, linna, kooli ja oma maa folkloori tutvustav inglise keelne esitus, mis tuli Geal ja Teelel Türgi kohtumisel ka ette kanda.

Kohtumise esimese päeva hommikupoolik kulus õpilaste omavaheliseks tutvumiseks ja tutvumi-

sele kooliga. Pärastlõunal algasid esitlused, mis jätkusid teisipäeva hommikupoolikul. Seejärel asuti õppima Türgi rahvatantse, toimus ka kohaliku haridusministeeriumi külustus ja järgmiste kohtumiste planeerimine. Kolmapäev kulus linnaga tutvumise ja külaskäigule linna juurde. Öhtul toimus õpetajate päeva tähistamiseks pidulik õhtusöök. Neljapäeval kuu-

lasime kokkuvõtet viktoriini tulemustest, valisime välja parima logo, milleks ühise arutelu käigus valiti Bulgaria õpilaste variant, mida veidi muudeti ja täiendati. Õpilased harjutasid rahvatantse, mida nad esitasid öhtul lahkumispööl.

Pärast Türgist tagasi tulekut oli esimene ülesanne projekti materjalide veebilehele üles panemine ja Türgist saadud materjalidest ja kingitustest raamatukogusse näituse kujundamine. Projektis osalenud õpilased ja õpetajad tegid vahetult enne jõuluvaheaega veel ettekande oma reisist ja kirju-

tasid oma muljetest ka koolilehes.

Samal ajal algasid juba ettevalmistused järgmiseks kokkusaamiseks, mis toimub käesoleva lehenumbri trükiokule ajal 12.–17. veebruar 2012 Poolas. Pidevalt on käinud projekti kodulehele materjalide lisamine: osalejate pildid, tutvustused ja sissekanded ajaveebi. Projektiga saab igaüks tutvuda <http://folkloreanddance.weebly.com/>.

Riina Remmer
inglise keele õpetaja

Internetimaailma võlu ja valu

Kui Pinocchio oleks igapäevane internetikasutaja, nagu paljud koolinoored tänapäeval, oleks ta nina ilmselt sedavõrd pikk, et Erki Nool võiks sellega vabalt teivast hüpata. Seda põhjusel, et anonüümses veebikeskkonnas kiputakse mõnikord oma tegelikku mina varjama, ka valetama ja vassima. Miks? Salapärasel ja anonüümsel internetimaailmas on seda ju nii lihtne teha!

Kuigi virtuaalmaailm pakub uusi võimalusi sõpradega suhtlemiseks, tuttavate leidmiseks, ka mängimiseks, võib mõni hooletu arvutikasutaja just interneti kaudu sattuda olukordadesse, mis jäävad teda painama kui halvad unenäod. Aga selle vahega, et kõik toimus päriselt! Kasutades tuntud muinasjutu tegelasi, toon mõned näited olukordadest, millesse Eesti noored on tihtilugu sattunud.

Hans tegi endale rate.ee konto, kuhu lisis valeandmed ja internetist leitud foto. Peagi kirjutas talle Printsess382, kes soovis noormehega jalutama minna. Hans oli nii õnnelik, et läks jooksujalu õe Grete tuppa teatama oma peatsest kohtingust. Gretet ei olnud küll parasjagu toas, aga arvutiekraan, millelt paistis rate.ee lehekülge, kutsus Hansu siiski õekese tuppa sisenema. Hans nägi, et Grete arvutis oli avatud konto nimega Printsess382... Grete ei saanudki kunagi teada, miks noormees pärast kokkulepitut kohtingut oma konto kustutas ja jalutuskaigu temaga ära jättis.

Ole ettevaatlik, internetis võib igaiüks sulle valetada. Nettiutavatega kohtumiseks vali päevane aeg ja avalik koht, kus vajadusel abi saad kutsuda. Teadlikult teise isiku andmete ja nime kasutamine on suisa kuritegu!

Uinuv Kaunitar laadis oma Facebooki kontole foto, kus ta nappides päevitusriietes päikest võtab. Saja aasta pärast, kui prints ta unest äratas, uuris kaunitar oma fotole pandud kommentaare. „Kui nunnu!“, „Nii ilus oled!“ kiitsid sõbrad nagu ühest suust. Üks sõpradest oli lisanud lingi muudetud fo-

toodest. Esimesel fotol oli Uinuv Kaunitar teist värvi päevitusriietega, aga teisel fotol sootuks päevitusriieteta! Kuidas ta ka ei iiritanud, ei õnnestunud tal neid fotosid enam internetiavarustest kustutada, sest sajad inimesed olid need fotod enda arvutisse juba alla laadinud ja edasi postitanud.

Internet on igikestva mäluga ning iga siivutu foto tõmbab ligi halbade kavatsustega inimesi. Ära tee ka teistest pilte, milliseid Sa enda kohta internetis näha ei tahaks!

Kolm pörsakest olid suured internetisõbrad. Nif-Nif tellis endale notsuturg.ee lehelt kallid saapad, aga kohale need ei jõudnudki. Ei saapaid, ei raha – kõigest jäi ilma. Naf-Naf mängis arvutimängu, kus iga järgmise taseme avamiseks tuli raha maksta. Mängimine lõppes sellega, et tema pangaarvel ei olnud enam sentigi ja mäng oli alles poolepeal. Nuf-Nuf andis vendadele läbi Facebooki konto teada, et läheb nädalaks reisile. Tagasi tulles avastas ta, et Kuri Hunt oli tema majast kogu väärtusliku kraami vahepeal minema tassinud ja Facebooki seinale vastuseks kirjutanud „Aitäh teatamast!“.

Kauplemine internetis on kordades riskantsem kui poes käimine. Elektroonilist raha kulutatakse kergekäeliselt ning mänguhoos on raiskamist keeruline peatada. Suhtlusportaalis jaga vaid infot, mida võõras kurjasti ära kasutada ei saaks.

Kui seitse kitsetalle koju jõudsid, oli nende ema päris kuri. Orkutis tallekeste kontosid vaadates avastas ema pilte, kus neist kolm suitsetavad, kaks joovad õlut, üks sodib värviga koolimaja ust ja üks seisab auto katusel. Järgmisel päeval saabus tallekeste koju ka politsei, sest koolidirektor oli esitanud kitsetallede peale kaebuse. Kõik kitsetalled said lisaks koduares-tile ka väärtekorras karistada, pealekauba kirjutasid nende klassikaaslased fotodele pahaseid kommentaare „Noh, olete kiftid kutid omaarust või?“ ja

„Midagi muud mõistlikku pole oma eluga peale hakata?“

Internetis olevat infot kasutavad nii lapsevanemad, sinu koolikaaslased, politsei kui ka teised inimesed – näiteks Sinu tulevane tööandja. Kõik, mida teed, peab positiivselt toetama sinu mainet, mitte seda rikkuma.

Inetu Pardipoeg pidas blogi, mida kõik said kommenteerida. Teised pardipojad kasutasid võimalust ja hakkasid teda seal anonüümselt kiusama. „Tohman, ise sa ei oska ujuda!“ ja „Nii palju kirjavigu saab küll ainult inetu pardipoeg teha!“, salvasid nad üksteise võidu. Kuigi pardipoeg pani oma blogi peagi kinni ja inetuste ütlemine seetõttu lõppes, jäid kõigil nägemata need suured pisarad, mida Inetu Pardipoeg öeldud inetuste tõttu valas.

Blogi pidades mõtle, kel-lele ja millist isiklikku infot avaldad. Ära paku anonüümsele pahategijale võimalust sulle haiget teha!

Keksu mängimist õues ei asenda ükski arvutimäng ja naerunägu MSNis ei ole võrreldav sõbra naeratava näoga. Interneti kasutamise peab kaasnema viisakus, teistest lugupidamine ning ettemõtlemisvõime – mis juhtub pärast selle kommentaari, pildi, video lisamist? Käitu virtuaalmaailmas inimesena, kes lahkudes ei jätta oma isiklike asju vedelema ja kelle tagasitulemist jäävad ka teised internetikasutajad ootama.

Kui oled internetis hätta sattunud, küsi kindlasti abi. Seda võid saada kodus oma vanematelt, koolis õpetajatelt, tasuta lastebitefonilt 116111 või politseist. Veebikonstaabel Andero annab nõu Rate.ee ja Facebooki suhtlusportaalis, lisaks ka perekooli foorumis, e-maili teel ja MSNis. Ka virtuaalmaailmas aset leidnud muinasjutul peab olema õnnelik lõpp.

Meelespea:
Avalda internetis nii vähe isiklikke andmeid kui võimalik. Pane tähele, et pilte tehes ei jääks taustale sinu kodumaja number või et sõbrad ei kasutaks internetis sinu täisnime.

Teise isiku nimel konto loomine ja piltide üleslaadimine on kuritegu!

Tundmatult tulnud kiri jätta avamata, eriti, kui see sisaldab linke. Ära lase end petta lotovõitudega loteriides, milles pole osalenud, kellegi paranduse transportimisel Aafrikast Eestisse enda pangakonto kaudu ega kuulutustes, milles pakutakse võimalust teenida suur summa enda alastipiltide saatmise eest. See kõik on pettus!

MSNis või erinevates jututubades uute inimestega tutvudes jätta veebikaamera kasutamata. Esiteks, võid sellega reeta pahatahtlikele inimestele oma asukoha ja teiseks, võid näha asju või tegevusi, mida tegelikult näha ei soovi. Kindlasti ära mine kaasa kussetega võtta endalt riided seljast või teha midagi, mis sind alandab.

Videoid ja pilte postitades mõtle, kas see võib sind enast või kedagi teist solvata või alandada. Kui vastus on jah, jätta see postitamata, sest selle hilisem kustutamine on internetiavarustes võimatu.

Kommenteerides käitu viisakalt. Ära lange madalale tasemele, kus loobid mõtlematult sõnu, mis teevad kellelegi haiget või mõjuvad solvavalt. Arvesta, et sõnal on väga suur jõud, olgu see öeldud või siis kirjutatud.

Uuenda viirustõrjet, tarkvara ja tee koopiaid. Digitaalne teave on kergesti kahjustatav, seega ole valmis, et ükskord võib kogu info su arvutist päevapealt kaduda.

Maarja Punak
Lõuna prefektuuri
noorsoopolitseinik

LOODUSNURK

Sibul

Sibul on üks vane-
maid kultuurtaimi,
kelle metsikuid esivane-
maid tarvitas inimene
juba kiviajal. Kultuur-
taimena hakati teda
viljelema kõigepealt
Kesk- ja Edela-Aasias
umbes 5000–6000 aastat tagasi. Esialgselt viljelusaladelt levis sibul kõigepealt Egiptusesse ning sealt Vana-Kreeka

Sibulat saab juba praegu potis kasvatada. (foto internetist)

ja Rooma riigi valdustesse. Roomlaste vallutusretkede tulemusena sai ta peagi laiemalt tuntuks ka mujal Euroopas.

Tänapäeval on söögisibul majanduslikult väga tähtis köögivilj, mida kasvatatakse kõikjal maailmas. Kogutoodangult on ta köögiviljadest tomati, peakapsaste ja porgandi järel neljandal kohal maailmas.

Toiduks tarvitatakse nii sibulamugulat kui ka rohelist lehti (pealseid). Sibulat tarvitatakse põhiliselt toitumise maitsestamiseks ja lisandina mitmeti: toorelt, praetult, keedetult, marineeritult, kuivatult jne. Pealseid kasutatakse peamiselt värskest, eelkõige salatite, aga ka teiste toitude valmistamisel.

Rahvameditsiinis kasutatakse söögisibulat väga mitmesuguste haiguste, nagu hingamisteede katarride, ateroskleroosi, kõrgvererõhutõve terviserikete ning vaevuste profülaktikas ja ravimisel.

Sibul sisaldab rohkesti suhkruid ning inimorganismile vajalikke ja väärtuslikke mineraalaineid. Vitamiinidest leidub sibulas C-vitamiini, PP-vitamiini, B-rühma vitamiine jt vitamiine, samuti karotiini. Pealsed sisaldavad C-vitamiini ja karotiini tunduvalt rohkem ning teisi vitamiine ja mineraalaineid enam-vähem samas koguses kui sibul. Hinnatud on nii sibulas kui pealsetes leiduvad sulfiidid ühendeid sisaldavad eeterlikud õlid, mis suurendavad söögiisu ja soodustavad seedimist.

Retsept: sibula-kodujuustupirukas

Tainas: 250 g võid
250 g kodujuustu
4 dl jahu
0,5 tl soola
1 tl küpsetuspulbrit
Täidis: 1 sl õli
1 sl võid
3 sibulat
1 tl tüümiani
300 g kodujuustu
200 g riivjuustu
2 muna
Soola, pipart

Valmistusaeg:

Ettevalmistusaeg 15 minutit
Külmkapis 30 minutit
Küpsetamiseks 25 minutit

Taina valmistamiseks näpi või, kodujuust ja omavahel segatud kuivained ühtlaseks massiks. Keera tainas kilesse ja pane 30 minutiks külmikusse. Kuumuta ahi 200°C-ni. Suru tainas suure küpsetusplaadi põhja. Küpseta pirukapõhja 5 minutit. Täidise valmistamiseks kuumuta pannil õli ja või. Lisa viilutatud sibul ning tüümian ja hauta tasasel tulel 5 minutit. Tõsta tulelt ning sega juurde kodu- ja riivjuust ja munad. Maitsesta soola-pipraga. Kata eelküpsutatud põhi täidisega, küpseta veel 20 minutit.

Võrratu pirukas, mis maitseb ka neile, kes muidu sibulat ei söö. Valmib erilise vaevata ja toidab ära suuremagi seltskonna. Võid valmistada ka poole väiksema koguse ümmarguses pirukavormis.

Melany Auspere, Ai-Riin Matero
8. klass

TEADE

AITA METSLOOMA TALVEL!

Kolmapäeval, 22.vebruaril kell 8.00–12.00

asuvad Võhma Gümnaasiumi fuajees korjanduskastid
Tuua võib: kartul, õun, teravili, leib/sai (kuivatatult), porgand.

Hääletamine - võimalus sõita siia ja sinna

Mida kujutab endast hääletamine?

Hääletamine on maailma kõige lihtsam, kuid aeganõudvaim tegevus. Lähed seisad tee äärde ja tõstad oma käe üles ning osutad like'i. Seejärel jääd ootama, kuni keegi tore autojuht sind peale võtab.

Arvan, et olin 12-aastane, kui esimest korda sõbraga hääletasime, et palaval suvepäeval ujuma minna. Praegu hääletan ma tavaliselt Võhma–Tallinn–Võhma, kuid ka Võhma–Viljandi–Võhma marsruudil. Külmadel aastaaegadel hääletan harvem, soojal ajal pea kuus korda kuus.

Hääletamine on mulle rohkem ajaviide, mille käigus avardan enda silmaringi ning tutvun uute inimestega. Mul on mõne inimese number olemas, kes sõidavad tihemini Võhma ja Tallinna vahel ning kui nad just sel ajal sõidus on, kui ma Võhma lähistel hääletama hakkan, võtavad nad meelsasti mind peale.

Hääletaja meelespea:

Hääletada on, nagu Erki ütleb, väga lihtne. Kuid enne tee äärde kätt tõstma minekut tuleks mõned asjad meelde jätta, et tagada hääletaja turvalisus ja heaolu kogu seiklusliku reisi jooksul.

- Kui hääletad paika, kus sa varem käinud pole, tee endale marsruut enne selgeks.
- Et hääletades võib tee ääres kuluda tunde, vali sobiv riietus ja varu natuke näksimist.
- Enne hääletama minekut teavita sellest kindlasti kedagi lähedast – sõpra või vanemat, või hangi endale tuttav teekaaslane.
- Igaks juhuks saada sind peale võtnud auto number sõnumina mõnele lähedasele.
- Ära mine auto peale, mille juht tundub kummaline või on seal rohkem kahtlast rahvast.
- Ära mine auto peale, mille seisukord seab kahtluse alla turvalise kohalejõudmise.
- Nuru vanematelt rohkem taskuraha, äkki jätkub sellest ka bussisõiduks.

Siinkohal kirjeldan üht hiljutist hääletamist, kui soovisin sõita Tallinnasse.

Oli jahe hommikupoolik, kui ma hääletasin Viljandi maanteel Võhma ristis Tallinnasse. Ime kombel sain ma tavapärust kiiremini auto peale. Peatu- jaks osutus üks kaubaautojuht. Mees oli umbes 30-aastane,

väga tore ja sõbralik. Rääkisime maast ja ilmast, mis ma Tallinnas teen ning miks ma hääletan. Küsisin ka ise vastu, kas ta sõidab tihti seda teed (vihjates, et mul oleks pea iga nädalavahe- tus küüti vaja, kuid sellest ta vist aru ei saanud) ja miks ta mind peale võttis. Vastuseks sain ma, et ega külma ilmaga keegi ei

taha maanteel külmetada. Vestlus oli meil sisukas ning ei pannud tähelegi, et olime jõudnud Imavere risti, kus ta peatus, et ma saaksin edasi hääletada.

Olin jõudnud hääletada umbes 10 minutit, kui mind võttis peale järjekordne kaubaautojuht. Ta tuli sealtamast Imavere saeveskist, ning vedas saepuru taolist asja. Temaga jutu peale oli saada natukene kergem kui eelmise autojuhiga. Tol päeval oli tulnud vastik lörts maha, autojuht kirus muudkui teed, et tee on lörtsine ja libe. Kui ta hommikul Tallinna poolt tuli oli Tartu–Tallinn maantee puhas, lumest ei olnud kippu ega köppu. Kuid nüüd vaata, et tee peal süksis.

Tallinnasse jõudmiseks kulus aega koos hääletamisega umbes 2,5 tundi.

Erkki Meidla
11. klass

SPORDIST

Jõuluturniir Võhmas

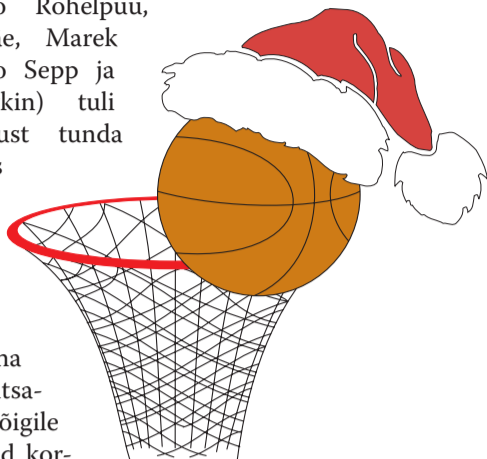
Nagu juba traditsiooniks on saanud korraldab spordiklubi Võhma aastast kahel korral korvpalliturniiri – üks suvel ja teine talvel jõulude ajal. Seekord koguneti turniiriks jõulupühäl 25. detsembril gümnaasiumi spordihoonesse, kuhu Võhma noorte ja vanade meeskondadele lisandusid Vastemõisa ning Põltsamaa meeskonnad.

Juba avamängus said kokku Võhma noored (Magnus ja Kevin Tiitus, Ott Toomsalu, Mart Vinggissar, Rainer Kongas, Kevyn Mäekivi ja Kardi Krimm) turniiri võitjatega Vastemõisast. Kuigi terve mängu juhtisid meie noored, siis lõpp vajus pisut ära ja napi võidu saavutasid siiski Vastemõisa mehed. Võhma noorte jaoks oli see mäng ainus, mis kaotati. Võhma meeste ja noorte mäng kujunes ühepoolseks ja noored võtsid sellest kindla võidu, nagu ka Põltsamaa meeste vastu.

Kahjuks Võhma mees- tel (Viljo Prantsus, Kuuno

Tiitus, Enno Rohelpuu, Erki Vaikmäe, Marek Kongas, Erko Sepp ja Calvin Markin) tuli kaotusekibedust tunda kõigis kolmes mängus ja saavutada neljas koht turniiril Vastemõisa, Võhma noorte ja Põltsamaa järel. Kõigile osalejatele olid korraldajad välja pannud nāgusad medalid ja pikal spordipäeval ei tulnud tühja kõhtu tunda ühelgi osalejal. Selle eest täname Võhma linnavalitsust ja AS Largot.

Korvpallipäeva lõpuks toimus veel üks mäng, kus osalesid nimetatud turniiri parimatest koostatud koondis, kelle vastu astus korvpalliklubi Rāpina Kotkad, kes mängib Eesti esiliigas tugevamas grupis. Tunda oli jõuluturniiril osalejate suurt väsimust ja kuigi koondislased üritasid palju, ei olnud siiski neist

vastast esiliiga klubile. Arvan, et sel päeval oli tore ja lõbus korvpallipäev Võhmas.

Tānan kõiki abilisi, kohtunikke ja spordisõpru, kes sel suurel pūhal viitsid sportida ja seda tegevust organiseerida ning ka jälgida-kaasa elada.

Jārgmine turniir Võhmas toimub suvel.

Aare Jārvik
SK Võhma

Kergejõustiklased maakonna noorte meistrivõistlustel

18. jaanuaril toimusid Viljandis Paalalinna Gümnaasiumi viihallis maakonna meistrivõistlustel noortele. Osa võttis ka rühm Võhma kergejõustiklasi. Tuli esikohti ja tuli ka teisi ning ka kolmandaid.

Juunioride 40 m jooksus saavutasid Võhma gümnaasistid kogunisti kolmikvõidu: esimene Martin Männik, teine Aivar Jaanus ja kolmas Elmar Pārs. Martin ja Elmar on meie kooli abiturientid ja Aivar on

Õisust mõned aastad tagasi Võhmasse kooli käima asunud noormees ja tema õpib hetkel 11. klassis. Tulemus- teks saavutas Martin 4,8 sekundit, Aivar 5,2 sekundit ja Elmar 5,3 sekundit.

Kuulitōukes saavutas isiklikku rekordit tāhistava tulemusega 14.28 esikoha Kevyn Māekivi, alistades sellega igipōlise rivaali Raido Vaani Nuia koolist. Kolmanda koha sai kuulitōukes Hermo Linnas, kes elab Võhmas ja treenib

meie treeninggrupis, kuid õpib Suure-Jaani Gümnaasiumis.

Kauguses võitis esikoha Enari Tōnstrōm, kes elab Vāndramaal Pārnjōel ja õpib Olustvere TMK-s, kuid alates sellest sūgisest treenib samuti meie grupis. Enari oli teine veel ka kõrgushūppes. Tublid noormehed!

Hannes Mānnik
Treenier

Tāhelepanu!

Ootan kõiki huvilisi lauatennise treeningutele Võhma kooli spordihoonesse. Tulge ja tutvuge ühe läbi aegade kiireima ja dūnaamilisema spordialaga. Oodatud on nii noored kui vanad spordihuvilised!

Trennid toimuvad :

Esmaspāev	18:00 - 19:30
Kolmapāev	18:00 - 19:30
Neljapāev	18:00 - 19:30
Laupāev	15:00 - 16:30

Info tel 59036718 Valeri

Osalesime XXX Põltsamaa jõe talimängudel

Tōsi see on, et Põltsamaa jõe talimängud toimuvad järjepidevalt juba 30 aastat. Võhma esindus aga osaleb neil mängudel juba 5 aastat eraldi Võhma linna esindusena.

Seekordsed mängud toimusid Adaveres, kus on paikkonna parimad tingimused talispordi harrastamiseks.

Võhma linn osales juubelmängudel mitmel alal ja kokkuvõttes saavutasime võistkondlikus arvestuses IV koha Põltsamaa linna, valla ja Kolga-Jaani valla võistkondade järel.

Kūlmal talvepäeval kogunes Põltsamaa Kuningamāe suusaradadele kokku 58 startijat, kelle hulgast oma vanuseklassis saavutas

meie kooli õpilane Mihkel Rohelpuu tubli III koha.

Ka lauatennises tuli mitu medalit Võhmasse. Meeste arvestuses võitis Valeri Manukjan, kes finaalis võitis kindlalt Põltsamaa linna esindanud Aleksandr Kirput. Noormeestest oli taas parim Rainer Valo, seda juba endast vanematega mängides. Tublilt mängisid ka kaksikvennad Valod.

Meie linna koroonamängijatel läks seekord taas kenasti, kuigi esikohta ei saavutatud – meie parimad olid Heiti Pent ja Rainer Ahjupera II ja III kohaga, naistest saavutas Tiia Sepp IV koha.

Males oli Teele Vahtra sel aastal kolmas ja sasku- mängijad Raivo Vares – Erik

Veski saavutasid tubli II koha.

Mālumāngijatele (Rein Alliksaar, Raivo Ignatov ja Ilmar Roosioks) ei sobinud küsimused Jōgevamaa ja Põltsamaa piirkonna kohta ning kokkuvõttes V koht ei vastanud meie kilvarite võimetele.

Traditsiooniliselt toimusid võistlused ka omavalitsusjuhtidele, kus meie linna esindas linnapea Avo Pōder.

Jārgmised Põltsamaa jõe mängud toimuvad suvel ja talimängud aasta pärast. Loodan, et meie linna esindus on neil võistlustel esinduslikum.

Aare Jārvik
abilinnapea

Hiilgav nädalavahetus Lasnamäe Hallis

Martin oli seda juba mõnda aega sihtinud, oodanud ja lootnud. Seni saatis teda pidevalt pisikene ebaõnn ja ta arvas juba, et on loodud olema igavesti teine. Aga siis see juhtus. Heast minekust andis märku juba eeljooks. Eesti Juunioride Talvistel Meistrivõistlustel võitis Martin Männik oma eeljooksu mängleva kergusega ja üle finišijooone „sõrgitud“ aeg näitas 7,05. See oli sajandiku jagu parem kui ta paarivaalil Rait Veosalul Pārnust.

Paar tundi ārevet ootamist ja Eesti kaheksa vāledamat juuniori kumardusid finaalkooksuks stardipakkudele. Pūstolipaugu kōlades sai juba esimestest sammudest aimu, et tāna Martinile vastast ei ole. Iga jooksumammuga nihkus ta konkurentidel pisut eest ja finišis vōis vōidukalt vibutada rusikat – üks unistustest sportlasteel sai teoks. Martinist oli saanud Eesti Meister! Kuldne jook. Lisaks veel ka suurepārane isiklik rekord 6,90!

Jārgmisel pāeval, 29. jaanuaril osales Martin kaugushūppes. Starti ei lāinud ta rivaalina ja ka vōidumōt- teid tal peas ei olnud. Kuna aga üks hetke tugevamaid juunioore Karl-Robert Saluri oli sunnitud kaugushūppes vigastuse tõttu loobuma, siis nāgi Martin endal vōimalust medalivōiduks. Lāks aga sedasi, et viimasel kat- sel hūpatud 6.74 tagas talle

teise tiitlivōidu. Ūllatusvōit! Kahekordne juunioride meister! Palju õnne, Martin! Tallinnas jooksis 60 m ka Aivar Jaanus. Esimest korda nii suurel vōistlusel osalenud noormees saavutas ajaks 7,82 ning saavutas sellega 25. koha. Sūdilt jooksis 800 m ja 300 m Enari Tōnstrōm, kes treeningute- ga on tegeleenud vaid mõned kuud. 800 m jooksumamm näitas kell 2.09,31 ja 13. koht ning

300 m – 39,59 ning 22. koht. Kevyni ilusad kuulikaared kahjuks mōōtmisele ei kuulunud, sest tehnika vedas veidi alt ja ta ei suutnud ringi pūsima jāada. Vōimalus oli kuue parema hulka tulla. Sedapuhku aga jāi tulemu- seks null. Mītutpidi emotsionaalne nādalavahetus oli mōōdas.

Hannes Mānnik
Treenier

Ristsõna

JÜRI VILMS	Honshu vulkaan	Ida-Viru vald	Toimik	Liiter	Jood	Lambert	Rõhuv	☼	Tsoon	☼	☼	Rooma 1000	ETV saade	Viola
Hollandi rahvuslill								Sama vokaal		Trükk	Planeet Supilinnatänav			
Eesruum				Lauja	Tulus	Soome arhitekt						Klass		
Madu						Aabrami naine Väävel						Aaker	Tonn Raadius	
Ekstrakt			Lai hunnik Äss				Jubedus	Indium	Noot	Number El. 92				
Kõrbetaim													Jood Argoon	
Amper	Komme Naerma						Puhkus Umbes				Siiitus Ajanäitaja			
Piirits		Hobuse-raud		Kondid Moor					Vesinik	Raplamaa vald Kirjanik				
Astaat		Puri Galantne					Müüser Ohver						Liiter	
☼	,		Statistika valitsus Arsis						Piirkond Fosfor				Haigus Millal	
Mängukepp			Tesla Karjume		Iridium Nikkel		Lõhnav väik Senegali pealinn							
Utt-tall				Posija					Väävel Lambert		Eurolaul 2004 Sina			
Rumeenia linn				Neijas Hiidlaine			Objekt P-Eesti rand					Rooma 550 Kirjanik		
☼	↓				Purjeka osa								Kodu-loom Uljus	
Vana					Lehtpuu El. 92					Kõrg-klass	Metroo		Kaalium Kurtsa-toorium	
Rooma 50	Kaug-Ida jõgi Okasloom						Masti peel Konts				Maja-haldjas Sellel			
Hollandi linn					ETV saade	Härra Välja-heide		Kelvin Taeva-sina						
Vismut		... pogodil	Papagoi Moes					Ilmakaar Rooma 501					... -rühm Titaan	
☼	→											Euroliit Tantaal Aar		
☼	Mangu					Rooma ametnik						La-diees		

Ristsõna vastus tumedalt ääristatud ruutudes.

Koostas Heino Laagus.

Eelmises numbris ilmunud ristsõna vastuseks oli: "Kaugele ei jõuta teistest üle käies, vaid teisi edasi viies". Õigeid vastuseid laekus 38.

Loosiõnn naeratas Milvi Leitenile.

Õnnitleme võitjat ja ootame uusi lahendusi. Vastusekupongid palume tuua linnavalitsusse sekretäri kätte (samast saab kätte auhinna) või panna I korrusel asuvasse postkasti.

Võhma Linnaleht nr. 165

VASTUS:

NIMI ja AADRESS:

*Nukrus kihutage nurkadööve,
kõigugi kokku kannatlikkus,
elurõõm ja hingrikelus,
püüvus ja visa tähe -
eda kõike väge vahe!*

ÕNNITLEME VEEBRUARIKUU SÜNNIPÄEVALAPSI!

86	14.02	LINDA KIIMAN
83	04.02	HELJO PÄEVA
82	06.02	VAIKE SAUL
81	02.02	HELJU ENNUK
70	23.02	MATI KÄRT
	24.02	LUULE TABUR
65	03.02	HELI RUUSAKINK
	13.02	JAAN VEEMERS
	15.02	MILVI PÄRN
	27.02	ARNO RASS

Mälestame

JÜRI LIIGUS	12.02.1930 – 10.02.2012
AITA ASUKÜLL	13.11.1928 – 13.02.2012

Pangabuss

Kõik oma rahaasjad saate korda ajada pangabussis!

Pangabuss peatub:

Võhma linnavalitsuse juures kell 11.30–13.30

Kabala rahvamaja juures kell 10.00–11.00

Suure-Jaani Konsumi kaupluse parklas

I kvartalis

12. ja 26. märtsil

I kvartalis

12. ja 26. märtsil

I kvartalis

20. veebruaril kell 14.15–17.15
12. ja 26. märtsil kell 14.30–17.30

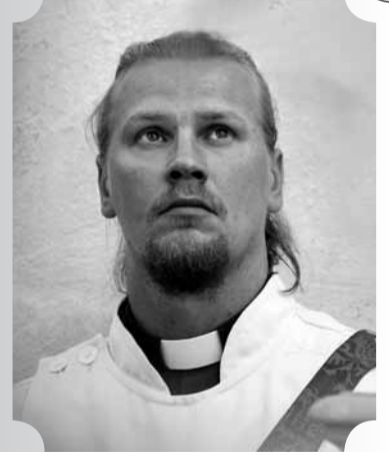
Bussis saate nõu pangateenuste kohta, tellida ja kätte pangakaardi, makseautomaadist oma kontole sularaha kanda ja välja võtta, teha arvuti abil maksed, sõlmida hoivuseid ja muid erinevaid lepinguid.

Tutvuge pangabussi sõiduplaani ning finantsteenuste tingimustega www.swedbank.ee. Lisainfo pangabussi teenuste, kellaegade ja peatuste kohta saate 24h telefonilt 6 310 310.

Teade

Kavas on käivitada mittetulundusühing Võhma Vabatahtlik Tuletõrjeühing/selts. Otsime asjast huvitatud isikuid aktiivselt kaasa lööma. Info 4377228 või 56244912 (Mati Bonder).

Palju õnne, aasta õpetaja!

24. ja 25. jaanuaril toimus Läänemaal Roosta puhkekülas traditsiooniline Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku (EELK) vaimulike konverents, kus konverentsi liikmed otsustasid tunnustada endi seast kaht kolleegi aasta vaimuliku tiitliga. Kolleegide kiituse osaks saanud üks aasta vaimulik on noorema põlve hingekarjane, Pilistvere koguduse diakon HERMANN KALMUS.

Õnnitleme Hermanni ning soovime indu ja armu evangeeliumi kuulutamise kõrges ja ilusas ametis! Et tal jätkuks tahtmist ja ettevõtlikkust ning kindlasti ka tublisid abilisi väikese maakoguduse hingede karjatamisel.

PILISTVERE KOGUDUSE TEATED

18.veebruar, laupäev.

Filmiõhtu koos Jaan Tootseniga. Uus maailm. Algus kell 18.00

24.veebruar, reede.

Vabariigi aastapäev koos noorkotkaste ja kodutütardega.

Pidulik aktus kell 18.00

Tule süütamine järvesaarel kell 19.00

Kõik on kutsutud, kõik on oodatud.
Pilistvere kogudus

Võhma Linnaleht
Tiraaž 950

Võhma Linnalehte esindab:
Angela Härm tel. 437 7228

Aadress:
Tallinna 15
70603 Võhma

Küljendus ja trükk:
Vali Press OÜ
Põltsamaa, tel. 776 8877